

MINDENT SZABAD NEKEM?

Gyülekezeti óraszám 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985; Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995)

Minden szabad nekem, de nem minden használ.

Minden szabad nekem, de ne váljak semminek a rabjává. (1Kor 6,9–13)

Szabadság az Ószövetségben:

A bibliai gondolkodás egyik legfontosabb fogalma a szabadság, a megszabadulás. A szabadság az Ótestamentumban az Isten általi megszabadítást jelenti. Isten már a Biblia első lapjain Szabadítóként jelenik meg. Isten a szabadtetés Istene. Isten a „szolgaság házából” szabadtítja meg népét. Ezt a tényt különösen Ézsaiás próféta hangsúlyozza a babiloni fogság kapcsán (Ézs 41,14). Vagyis a szabadság mindig Istennel való összefüggésében értelmezhető.

Szabadság az Újszövetségben:

Az ember szabadsága bibliai értelemben: szabadság arra, hogy Mennyei Atyánk akaratát cselekedjük. Szabad az ember, akit Krisztus megváltott. Újjászületés nélkül az embernek nincsen szabadsága arra, hogy a jót válassza és cselekedje. Az újjászületett ember megismeri Isten akaratát. Szabaddá-tétel rendeltetésünk betöltése. Az újjászületett ember szabadságának érvényesülését korlátozza az óember. De az óember nem győzheti le az újember cselekedeteit. Isten kegyelme munkálja bennünk az akarást a jóra és a cselekvést. A jóra való szabadság, az igazi szabadság. Csak Krisztusban újjászületve lehet az ember szabad:

- a törvény uralmától,
- a bűn miatti büntetés alól,
- arra, hogy ne engedjen egy adott kísértésnek.

Az Újszövetségben a szabadság a bűn átkától való szabadságot jelenti, azt a szabadságot, hogy nem a bűn uralkodik az újjászületett ember életében. A megtért ember csakis Krisztus ereje által szabaddá válik.

Szabadosság:

Olyan magatartásforma, amelyben az ember mindent kipróbál, amire kedvet érez. A tettei következményeivel akkor sem számol, ha tudja, hogy azok számára vagy mások számára rosszak. Nem foglalkozik az ember azzal, hogy hasznára válik-e a tette, vagy mások hasznára. Alaphozzáállás: mindent lehet nekem. Nem veszi tekintetbe Isten törvényeit, mások érdekeit. Rövid távú gondolkodásra épül.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A kiskamaszok számára a szabadság kérdése kezd fontossá válni. Azért is, mert rendkívül érzékeny már általános etikai kérdésekre (pl. mit szabad és mit nem, kinek van igaza, stb.) E korosztálynak a szabadság általában azt jelenti, hogy ő maga döntheti el, hogy mit és mikor akar. Éppen ezért a szabadság- és szabadosság közötti különbség megértése fontos

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 1. feladat A gyerekek adjanak neveket, illetve írjanak minél több tulajdonságot a grafikákon ábrázolt gyerekeknek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagyszájú Kata • (Büszke, nagyképű) Henrik • (Erős) Ricsi • (Okoskodó) Tomi • (Vagány) Vera <p>Szituációs játék: Alakítsunk ki olyan szituációkat, amikor ezek a tulajdonságok hasznosak lehetnek, és amikor inkább károsak. (Pl: A nagyszájúság jó, ha valakit meg kell védeni, de rossz, ha egy vitában nem hagyja szóhoz jutni a többieket.)</p> <p>Önismereti játék:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minden gyerek kapjon egy kis lapot, amire ráírhatja, hogy szerinte mi az ő legrosszabb tulajdonsága, amin szeretne változtatni (név nélkül!) • Szedjük össze a lapokat, és néhányat válasszunk ki közülük. • Beszélgetsek arról, hogy ezek a tulajdonságok egyértelműen rosszak-e, miért és milyen helyzetben rosszak, illetve hogyan lehet rajtuk változtatni. • Próbáljuk a tulajdonságok pozitív oldalát is felmutatni. <p>Beszélgetés: Milyen tulajdonságok vezettek ahhoz, hogy Isten az embert kiűzte az Éden kertjéből?</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 2. feladat</p>	<p>Munkafüzet Ráhangolás, érzelmi azonosulás</p> <p>Drámajáték, beleélő képesség fejlesztése</p> <p>Ön- és emberismeret, véleményalkotás</p> <p>Tanult ismeretek aktiválása, emberismeret, véleményalkotás</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Szituációs játék:</p> <p>a) Olvassuk el újra a Bibliából vagy a tankönyvből a bábéli torony építésének történetét. (1Móz 11,1–9)</p> <p>b) A gyerekeket osszuk 5-6 fős csoportokra. Ők lesznek a torony tervezői, építői.</p> <p>c) Először készüljenek fel a csoportok az alábbi kérdések alapján, hogy miről is fognak beszélgetni. Nem kell megírniuk a párbeszédet, de gyűjthetnek kulcsszavakat, megtervezhetik a beszélgetést.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mi mindenről beszélgethettek ezek az emberek, amikor a torony építését tervezték? • Miben voltak jók? • Miért voltak biztosak abban, hogy fel tudják építeni a tornyot? • Mi volt az építkezéssel a céljuk? <p>d) Játsszák el a csoportok a beszélgetéseket.</p> <p>e) Elemezzék végig a csoportok, hogy hol, miben „lőttek túl” a célon a torony tervezői. Itt helye van a véleménykülönbségeknek és a vitának is.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3. feladat</p> <p>Beszélgetés:</p>	<p>Tankönyv, Biblia Tanult ismeretek aktiválása, elmélyítése. Bábel tornya mint esettanulmány Drámajáték Véleményalkotás, vita</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Mi mindennek válhatunk a rabjává? Keressen a csoport olyan szavakat és kifejezéseket, amelyeknek a rabjává válhatunk! (étel, szerelem, ital, cigaretta, drogok, harag, emberi kapcsolatok, félelem, gyűlölködés, számítógép, munka) • A megtalált szavak alapján beszéljünk a gyerekekkel arról, hogy nem csak az úgynevezett drogoknak válhatunk rabjaivá. (Már a kifejezés is többértelmű, mert gyógnövénykivonatot is jelent, ami a drogéria szóban is benne van.) • Van-e saját tapasztaltuk, mit jelent, ha valaki harag-, munka- vagy éppen játékfüggő? Miért nehéz vele az élet? Mit gondolnak, hogyan válhat egy egyébként jó és kellemes foglalatosság károsná? • Hogyan előzhetjük meg ezt? <p>Tapasztalatok összegzése</p> <p>Aranymondás: <i>„Minden szabad nekem, de nem minden használ. Minden szabad nekem, de ne váljak semminek a rabjává.”</i> (1Kor 6,9–13) Értelmezze a csoport közösen az előző lecke aranymondását. Az óra tapasztalatai alapján hozzanak példát arra, amit szabad, de nem biztos, hogy használ. Olyanra is, ami megfelelő mértékben szabad, nagymértékben káros. Mit jelent az a fogalom, hogy valamit szabad? (Isten maga mondja: „A kert minden fájáról szabadon ehetsz...” (1Móz 2,16) Meddig tart az én személyes szabadságom? Mi határozza meg? Mi korlátozza?</p> <p>Énekjavaslat Dicsérjétek az Urat! 89. Ének: „Új szívet adj, Uram, énnekem”</p>	<p>Munkafüzet Emberismeret, véleményalkotás</p> <p>Munkafüzet Függőségek és prevenció</p> <p>Beszélgetés, véleményalkotás, tapasztalatgyűjtés</p> <p>Ifjúsági énekeskönyv</p>
Munkáltatás	Készítsenek a gyerekek plakátot az aranymondás segítségével.	Elmélyítés, vizuális nevelés
Házi feladat	1. Szabad választás alapján a munkáltatás rajzos feladata, vagy a munkafüzet 5. írásos feladata.	Munkafüzet Kreatív írás

2. a gyerekek adatokat, tényeket a különböző függőségekről. (A Mindennapi kísértéseink: Függőségek című leckénél felhasználhatók lesznek ezek az ismeretek!)	Keressenek	Könyvtár, internet Információgyűjtés
---	------------	---

terület e témánál. Gyakran nem is a saját szándéka, saját akarata szerint választ, hanem inkább a társak és az általa vonzónak talált kortárs csoport akarata szerint. Néha egy-egy szülő, felnőttek elleni lázadás első lépcsőfoka, ha olyasmit tesz, amit nem szabad. Éppen ezért a hittanoktató számára különösen is fontos, hogy ezt a témát nagyon érzékeny és megértő – mégis biblikus és hiteles módon közelítse meg. A „Mindent szabad nekem?” óra esetében ne akarjunk egy óra alatt teljes keresztyén értékrendet sem átadni, sem az óra végére elvárni a gyerekektől. Inkább hagyjuk őket gondolkodni, mérlegelni és ráébredni arra, hogy a szabályok nem mindig rosszak és a meggondolatlan tetteknek gyakran negatív következményük van.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Szabadság és szabadosság közötti különbségtétel a gyakorlatban.

Kognitív cél: A „minden szabad nekem, de nem minden használ” elvének megalapozása.

Affektív cél: A határok által teremtett biztonság érzelmi átélése.

Pragmatikus cél: Szabadság és szabadosság közötti különbségtétel a gyakorlatban.

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Ráhangolódás: A rajzolt, nevesített karakterek eljátszásához adhatnánk szituációpárokat, ahol az egyiknél előnyös, a másiknál hátrányos a szóban forgó tulajdonság. (Pl. Nagyszájú Katát egy csínytevés miatt behívják az igazgatóhoz vs. Nagyszájú Katát a piacon be akarják csapni a visszajáróval.) Ez segíthet, hogy jobban a szituáció megjelenítésére koncentráljanak. De ha a csoport ügyes a szituációalkotásban, akkor ez a segítség nem kell, mert ha kihagyjuk, a helyzet értelmezésével is meg kell dolgozniuk és ebből jobban tanulhatnak.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 377. dics. 3. verse: Szakaszd el hát... (dall. RÉ 65. Zsolt. A Sionnak hegyén...)

Református énekeskönyv: 455. dics. 4. 6-7. verse: Zarándok módra...

INSTUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

4. feladat:

„Keressetek a szóhálóban olyan szavakat és kifejezéseket, amelyeknek a rabjává válhatunk.”

Instrukció:

A szóhálóban található szavak:

e	ö	z	v	k	é	s	a	f	h	g	u	gy	m	o	s	z	c
m	sz	á	m	í	t	ó	g	é	p	a	cs	ű	a	s	a	s	e
b	e	c	i	l	e	k	i	l	a	r	z	l	r	m	t	é	r
e	r	o	a	s	l	a	j	e	t	k	p	ö	o	l	u	v	é
r	e	m	r	i	h	h	a	l	n	ú	t	l	cs	a	k	i	m
i	l	u	c	i	g	a	r	e	t	t	a	k	i	t	n	t	u
k	e	s	g	é	a	r		m	o	gy	á	ö	l	t	z	a	n
a	m	é	a	i	t	a	l	a	z	ö	g	d	r	o	g	o	k
p	k	i	a	k	o	g	f	i	m	e	s	é	l	r	i	n	a
cs	s	i	v	a	z	u	g	e	k	s	i	s	a	o	k	á	cs
o	l	a	t	o	k	ő	e	ny	é	h	d	k	á	r	o	f	e

Akkor oldjuk meg a hittanosokkal órán ezt a feladatot, ha van elég idő megbeszélni is a megoldásokat. Fontos, hogy magyarázzuk meg azokat a függőségeket, amelyek vélhetőleg nem egyértelműek még a számukra. Az „emberi kapcsolatok” kifejezés igényel a legtöbb magyarázatot. (v.ö. http://www.lelkititkaink.hu/parkapcsolat_tarsfuggoseg.html) Ha házi feladatként adjuk, akkor a következő órán szánjunk időt arra, hogy megbeszélhessük. A megbeszélés után imádkozzunk erre a témára fókuszálva.